

ORHAN PAMUK (1952 -)

1952'de İstanbul'da doğdu. Cevdet Bey ve Oğulları ve Kara Kitap romanlarında anlattığına benzer kalabalık bir ailede, Nişantaşı'nda büyüdü. Otobiyografik kitabı İstanbul'da anlattığı gibi çocukluğundan yirmi iki yaşına kadar yoğun bir şekilde resim yaparak ve ileride ressam olacağını düşleyerek yaşadı. Liseyi İstanbul'daki Amerikan Lisesi, Robert Kolej'de okudu. İstanbul Teknik Üniversitesi'nde üç yıl mimarlık okuduktan sonra, mimar ve ressam olmayacağına karar verip okulu bıraktı ve İstanbul Üniversitesi'nde gazetecilik okudu. Pamuk, yirmi üç yaşından sonra romancı olmaya karar vererek başka her şeyi bıraktı ve kendini evine kapatıp yazmaya başladı. İlk romanı Cevdet Bey ve Oğulları 1982'de yayınlandı ve Orhan Kemal ve Milliyet Roman Ödülleri'ni aldı. Pamuk ertesini yıl Sessiz Ev adlı romanını yayınladı ve bu kitabın

Fransızca çevirisiyle 1991'de Prix de la Découverte Européenne'i kazandı. Venedikli bir köle ile bir Osmanlı âlimi arasındaki gerilimi ve dostluğu anlatan romanı Beyaz Kale (1985), pek çok dile çevrilerek Pamuk'a uluslararası ününü sağlayan ilk romanı oldu. Aynı yıl karısıyla Amerika'ya gitti ve 1985-88 arasında New York'ta Columbia Üniversitesi'nde "misafir âlim" olarak bulundu. İstanbul'un sokaklarını, geçmişini, kimyasını ve dokusunu, kayıp karısını arayan bir avukat aracılığıyla anlatan Kara Kitap'ı 1990'da Türkiye'de yayınladı. Fransızca çevirisiyle Prix France Culture Ödülü'nü kazanan bu roman, geçmişten ve bugünden aynı heyecanla söz edebilen bir yazar olarak Pamuk'un ününü hem Türkiye'de hem de yurtdışında genişletti. 1991'de, Pamuk'un Rüya adını verdiği bir kızı oldu. 1994'te, esrarengiz bir kitaptan etkilenen üniversiteli bir genci hikâye ettiği Yeni Hayat adlı şiirsel romanı yayınlandı. Osmanlı ve İran nakkaşlarını, Batı dışındaki dünyanın görme ve resmetme biçimlerini bir aşk ve aile romanının entrikasıyla hikâye ettiği Benim Adım Kırmızı adlı romanı 1998'de yayınlandı. Bu kitapla Fransa'da Prix du Meilleur Livre étranger, İtalya'da Grinzane Cavour (2002) ve İrlanda'da International Impac-Dublin (2003) ödülleri kazandı. 1990'ların ortasından itibaren Pamuk, insan hakları ve düşünce özgürlüğü konularında yazdığı makalelerle Türkiye devletine karşı eleştirel bir tavır takındı. Yurtiçinde ve yurtdışında çeşitli gazete ve dergilere yazdığı edebi, kültürel makalelerden oluşturduğu geniş bir seçmeyi 1999 yılında Öteki Renkler adıyla yayınladı. "İlk ve son siyasi romanım" dediği Kar adlı kitabını 2002'de yayınladı. Kars şehrinde, siyasal İslamcılar, askerler, laikler, Kürt ve Türk milliyetçileri arasındaki şiddeti ve gerilimi hikâye eden bu kitap, New York Times Book Review tarafından 2004 yılının en iyi 10 kitabından biri seçildi. Pamuk'un 2003 yılında yayınladığı İstanbul, yazarın hem yirmi iki yaşına kadar olan hatıralarını aktardığı bir hatıra kitabı, hem de kendi kişisel albümüyle, Batılı ressamların ve yerli fotoğrafçıların eserleriyle zenginleştirilmiş, İstanbul üzerine bir denemedir. Kitapları 59 dile çevrilmiş olan, bütün dünyada on milyondan fazla satmış olan Pamuk, pek çok üniversiteden şeref doktora'sı aldı. Alman Kitapçılar Birliği tarafından 1950 yılından beri verilmekte olan, Almanya'nın kültür alanındaki en seçkin ödülü olarak kabul edilen Barış Ödülü, 2005'te Orhan Pamuk'a verildi. Ayrıca Kar Fransa'da her yıl en iyi yabancı romana verilen Le Prix Médicis étranger ödülünü aldı. Aynı yıl Prospect dergisi tarafından dünyanın 100 entelektüeli arasında gösterildi ve 2006 yılında Time dergisi tarafından dünyanın en etkili 100 kişisinden biri seçildi. American Academy of Arts and Letters'ın ve Çin Sosyal Bilimler Akademisi'nin şeref üyesi olan Pamuk, senede bir dönem Columbia Üniversitesi'nde ders

veriyor. Orhan Pamuk 2006 yılında *Nobel Edebiyat Ödülü*'nü alarak bu ödülü kazanan ilk Türk oldu. Pamuk 2008'de aşk, evlilik, dostluk, mutluluk gibi konuları bireysel ve toplumsal boyutlarıyla işlediği *Masumiyet Müzesi* adlı romanını; 2010 yılında ise çocukluğundan başlayarak hayatını ve edebiyatla ilişkisini eksen alan yazı ve röportajlarından oluşan *Manzaradan Parçalar*'ı yayınladı. Pamuk, 2009'da Harvard Üniversitesi'nde verdiği Norton derslerini 2011 yılında *Saf ve Düşünceli Romancı* adıyla kitaplaştırdı.

Eserleri

Roman

Cevdet Bey ve Oğulları (1982)
Sessiz Ev (1983)
Beyaz Kale (1985)
Kara Kitap (1990)
Yeni Hayat (1994)
Benim Adım Kırmızı (1998)
Kar (2002)
Masumiyet Müzesi (2008)
Kafamda Bir Tuhafılık (2014)
Kara Kitap 25 Yaşında (Numaralı Özel Baskı, 2015)
Kırmızı Saçlı Kadın (2016)

Anı

İstanbul: Hatıralar ve Şehir (2003)
Babamın Bavulu (2007)
Resimli İstanbul - Hatıralar ve Şehir (2015)

Senaryo

Gizli Yüz (senaryo 1992)

Diğer

Öteki Renkler (denemelerinden ve söyleşilerinden seçmeler, 1999)
Manzaradan Parçalar (denemelerinden ve söyleşilerinden seçmeler, 2010)
Saf ve Düşünceli Romancı, Harvard Üniversitesi'nde verdiği Norton Dersleri, 2011
Ben Bir Ağacım (2013, Öykü)
Hatıraların Masumiyeti (2016, anlatı)
Balkon (2019, fotoğraflar ve yazılar)

Ödülleri

1979 Milliyet Roman Yarışması Ödülü *Karanlık ve Işık* (iki yazar arasında paylaşıldı)
1983 Orhan Kemal Roman Ödülü *Cevdet Bey ve Oğulları*
1984 Madaralı Roman Ödülü *Sessiz Ev*
1990 Independent Yabancı Roman Ödülü (Birleşik Krallık) *Beyaz Kale*
1991 Prix de la Découverte Européene (Fransa) *Sessiz Ev* (Fransızca çevirisi nedeniyle)
1991 Antalya Altın Portakal film festivali en iyi senaryo *Gizli Yüz*

2002 Prix du Meilleur Livre Etranger (Fransa) Benim Adım Kırmızı
2003 Premio rinzane Cavour (İtalya) Benim Adım Kırmızı
2003 International Impac-Dublin Literary Award (İrlanda)
2005 Prix Médicis Etranger (Fransa) Kar
2005 Alman Yayıncılar Birliği'nin Barış Ödülü (Almanya)
2005 Richarda Huch Ödülü (Almanya)
2006 Le Prix Méditerranée étranger Ödülü (Fransa) Kar
2006 Nobel Edebiyat Ödülü
2008 Ovid Ödülü (Romanya)
2010 Norman Mailer Yaşam Boyu Başarı Ödülü (ABD)
2012 Sonning Ödülü